

ΕΙΔΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ 8^{ου}

ΘΕΜΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ : Ο ΒΟΤΑΝΙΚΟΣ ΚΗΠΟΣ ΤΟΥ ΔΙΟΜΗΔΟΥΣ

ΣΠΟΥΔΑΣΤΗΣ : ΕΦΡΑΙΜ ΑΝΔΡΕΑΣ

ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΕΣ : Α.Βασιλαρά, Κ. Μωραΐτης, Κ. Σερράος, Ε. Κλαμπατσέα

ΕΞΑΜΗΝΟ : 8^ο

ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΟ ΕΤΟΣ : 2014 – 2015

ΑΡΙΘΜΟΣ ΜΗΤΡΩΟΥ : ar09606

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

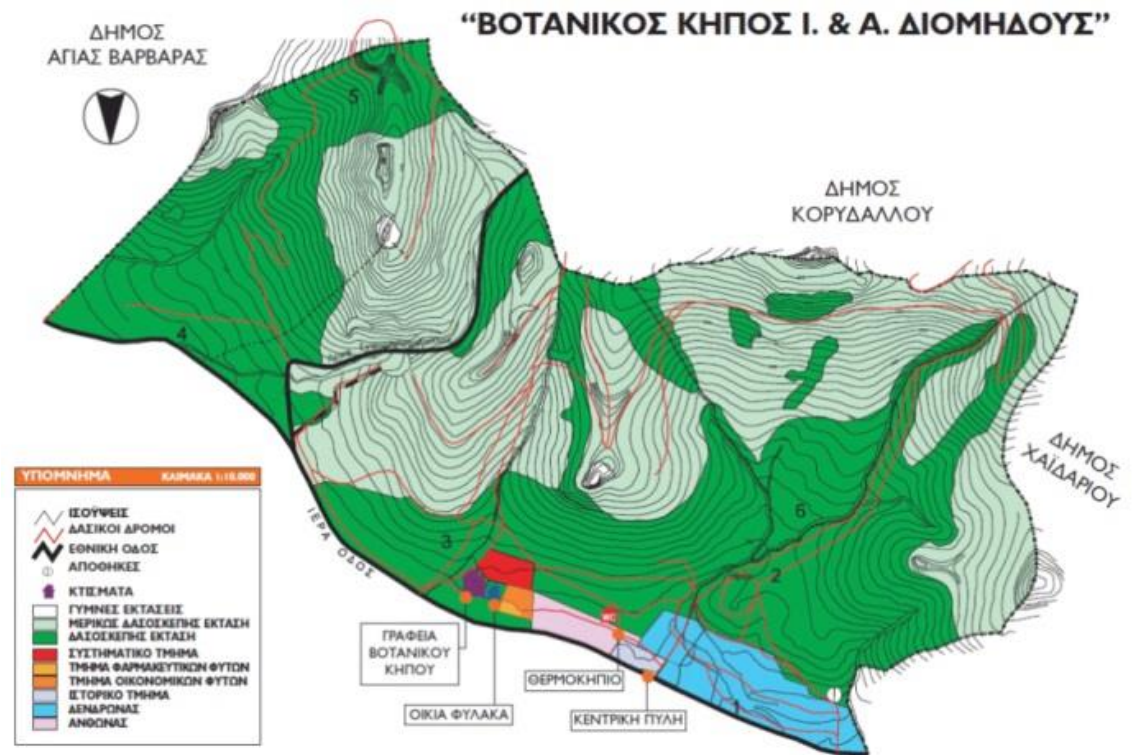
1. Γενικά στοιχεία και χαρακτηριστικά.....σελ.(3)
2. Ιστορικά στοιχεία .....σελ.(4)
3. Σύνομη αναφορά στο περιεχόμενο του κήπου.....σελ.(5-11)
  - 3α. Δενδρώνας.....σελ(5)
  - 3β. Ανθώνας.....σελ(6)
  - 3γ. Ιστορικά φυτά.....σελ(7)
  - 3δ. Φαρμακευτικά φυτά.....σελ(8)
  - 3ε. Οικονομικά φυτά.....σελ(9)
  - 3ζ. Θερμοκήπιο.....σελ(10)
  - 3η. Είδη πανίδας.....σελ(11)
4. Χάρτες περιοχής.....σελ.(12-15)
  - 4α. Χάρτης χωροθέτησης του κήπου στο ευρύτερο πλαίσιο της Αττικής.....σελ(12)
  - 4β. Χάρτης γενικών χρήσεων περιοχής.....σελ(13)
  - 4γ. Χάρτης προσβάσεων Μ.Μ.Μ και είσοδος.....σελ(14)
  - 4δ. Σχολιασμός χαρτών.....σελ(15)
5. Ο κήπος ως δημόσιος χώρος.....σελ.(16-23)
  - 5α. Ποιότητες διελεύσεων.....σελ(16-18)
  - 5β. Επισκεψιμότητα.....σελ(19)
  - 5γ. Πλεονεκτήματα.....σελ(20)
  - 5δ. Μειονεκτήματα.....σελ(21)
6. Προτάσεις.....σελ.(22)
  - 6α. Προτάσεις – Κατευθύνσεις.....σελ(22)
  - 6β. Χάρτης πρότασης.....σελ(23)
  - 6γ. Συμπεράσματα.....σελ(24)
7. Βιβλιογραφία.....σελ.(25)

1. Γενικά στοιχεία και χαρακτηριστικά

Ο βοτανικός κήπος βρίσκεται στα δυτικά προάστια της Αθήνας στο δήμο Χαϊδαρίου , είναι εγκατεστημένος στους πρόποδες του όρους Αιγάλεω προς τη βόρεια πλευρά και οριοθετείται από την ιερά οδό .

Ο κήπος έχει έκταση 1860 στρέμματα και αποτελεί τον μεγαλύτερο βοτανικό κήπο της Νοτιοανατολικής Μεσογείου . Εδώ φιλοξενείται μια τεράστια ποικιλία της τάξεως των 2500 ειδών από την χλωρίδα της χώρας μας αλλά και φυτά από ολόκληρο τον κόσμο καθώς και κάποια είδη της τοπικής πανίδας , τα οποία είναι ελεύθερα για παρατήρηση από τους φυσιολάτρες . Το περιβάλλον είναι οργανωμένο σε διάφορες ενότητες ανάλογα με τις κατηγορίες των φυτών που υπάρχουν .

Πρόκειται για ένα δημόσιο χώρο πρασίνου στον οποίο μπορεί κανείς να περιηγηθεί , να απολαύσει τη φύση , να παρατηρήσει και να μάθει για τα φυτά , καθώς υπάρχουν πληροφορίες για την ονομασία και την καταγωγή του καθενός , να ξεφύγει από το στρες που προκαλεί η καθημερινή ρουτίνα της πόλης και να ξεκουραστεί .

2. Ιστορικά στοιχεία

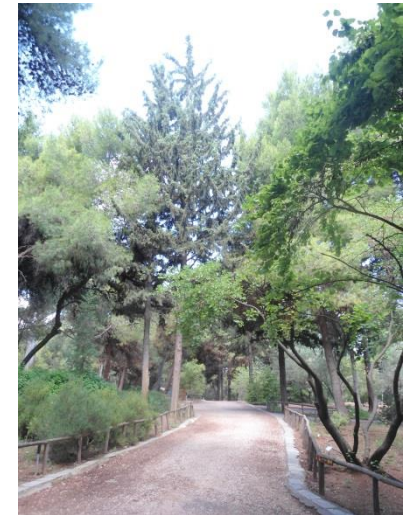
Είναι σημαντικό να επισημάνουμε ότι ο πρώτος βοτανικός κήπος στον κόσμο έγινε στην Αθήνα τον 4ο αι. π.Χ. από ένα μαθητή του Αριστοτέλη τον Θεόφραστο τον Ερέσιο που θεωρείται σήμερα ο θεμελιωτής της βοτανικής επιστήμης . Στη σύγχρονη Ελλάδα ιδρύθηκε ακόμη ένας τέτοιος χώρος από τον Καθηγητή της Βοτανικής του Πανεπιστημίου Αθηνών Κάρολο - Νικόλαο Φράα το 1840 στην περιοχή που μέχρι σήμερα ονομάζεται Βοτανικός .

Η ιστορία του Διομήδιου κήπου ξεκινά το 1950 με το θάνατο του Αλέξανδρου Διομήδη ο οποίος κληροδότησε μέρος της περιουσίας του στο Πανεπιστήμιο Αθηνών με σκοπό τη δημιουργία ενός Κοινωφελούς Ιδρύματος που ιδρύθηκε το 1952 . Η πραγματοποίηση του κήπου ξεκίνησε το 1961 όταν το υπουργείο γεωργίας αποφάσισε να δώσει μία δασική έκταση στο ίδρυμα για την εγκατάσταση του βοτανικού κήπου με την προϋπόθεση ότι το φυσικό δασικό τοπίο , η πανίδα και η χλωρίδα της περιοχής δεν θα επηρεάζονταν σε σημαντικό βαθμό . Αυτό είχε ως αποτέλεσμα την περιορισμένη υλοτόμηση δέντρων και γι' αυτό το λόγω τώρα συμβιώνουν αυτοφυή και καλλιεργούμενα είδη πράγμα που καθιστά τον κήπο μια από τις σπανιότερες περιπτώσεις παγκοσμίως . Υπεύθυνη για τον σχεδιασμό του κήπου ήταν η καθηγήτρια του Πανεπιστημίου του Βερολίνου Η. Hammerbacher . Οι εργασίες ολοκληρώθηκαν το 1975 όπου και άνοιξε για το κοινό . Αξίζει να αναφέρουμε ότι από τότε έχουν γίνει πολλές αλλαγές στον κήπο είτε με πρόσθετα τμήματα ειδών της χλωρίδας είτε με άλλες εγκαταστάσεις που κρίθηκαν απαραίτητες για την λειτουργία του.

3. Σύντομη αναφορά στο περιεχόμενο του κήπου

3α. Δενδρώνας

Ο δενδρώνας αποτελεί το μεγαλύτερο τμήμα της καλλιεργούμενης έκτασης του κήπου και εκτείνεται στο κομμάτι μπροστά και δεξιά της εισόδου . Εδώ φιλοξενούνται είδη δέντρων από όλο τον κόσμο και χωρίζεται σε έξι τμήματα ανάλογα με την προέλευση των φυτών . Συγκεκριμένα υπάρχουν τα εξής τμήματα φυτά από : 1. την Ωκεανία, 2. τη Μεσόγειο και τη μη μεσογειακή Ευρώπη, 3. τη μη μεσογειακή Ασία, 4. τη Νότια Αφρική, 5. τη Βόρεια και Κεντρική Αμερική και 6. τη Νότια Αμερική .

3β. Ανθώνας

Ο ανθώνας αποτελεί αναμφισβήτητα το ωραιότερο τομέα του κήπου . Εκτείνεται στην αριστερή πλευρά της εισόδου και περιλαμβάνει 15 μεγάλα παρτέρια και 25 λίμνες . Φιλοξενεί διάφορα καλλωπιστικά είδη δέντρων και θάμνων , μονοετή και πολυετή είδη λουλουδιών τοπικά και ξένα . Οι λίμνες διατηρούν ένα περιβάλλον ιδανικό για υδρόβια φυτά όπως νούφαρα και νερόκρινους . Το οπτικό και οσφρητικό τοπίο είναι χωρίς αμφιβολία σε όλο του το μεγαλείο.

3γ. Ιστορικά φυτά

Στο τμήμα των ιστορικών φυτών , που είναι μοναδικό στον κόσμο , υπάρχουν φυτά τα οποία αναφέρονται σε ιστορικά κείμενα , αρχαίους ελληνικούς μύθους και στην Παλαιά και Καινή Διαθήκη . Παραδείγματος χάριν ο νάρθηκας όπου ο Προμηθέας έκρυψε τη φωτιά και την έδωσε στους ανθρώπους, η μυρτιά με την οποία καλύφθηκε η Αφροδίτη όταν βγήκε από τη θάλασσα, η άκανθος που ενέπνευσε τα κιονόκρανα κορινθιακού ρυθμού , το κώνειο που ήπιε ο Σωκράτης, η δάφνη του θεού Απόλλωνα, ο κισσός του Διόνυσου , το ιερό δένδρο της αρχαίας Αθήνας η ελιά και άλλα σχετικά .

3δ. Φαρμακευτικά φυτά

Εδώ καλλιεργούνται φυτά που έχουν φαρμακευτικές ή αρωματικές ιδιότητες και τα οποία είναι πολύ σημαντικά στη βοτανική και ιατρική επιστήμη . Για παράδειγμα ο δίκταμος της Κρήτης , ο μανδραγόρας , το βάλσαμο , η δακτυλίτιδα , η μπελλαντόνα , το νεκρολούλουδο , ο απήγανος , η φασκομηλιά , το δενδρολίβανο , η λουίζα , το χαμομήλι , η ματζουράνα , η αγγελική , η βαλεριανή , η εφέδρα , οι ρολογιές , η λεβάντα , η ρετσινολαδιά , η αψιθιά , το τζιτζερ , η αλόη , η τιλιά και πολλά άλλα ακόμη .

3ε. Οικονομικά φυτά

Στα οικονομικά φυτά συγκαταλέγονται καρποφόρα δέντρα , λαχανικά , αρτυματικά φυτά , φυτά που είναι χρήσιμα για ξυλεία , κλωστοϋφαντουργία , χρώματα και γενικά φυτά που αποτελούν την βάση της παραγωγής και της οικονομίας . Για παράδειγμα τα γιγάντια νούφαρα που καλλιεργούνται για τα εδώδιμα σπέρματα και ριζώματά τους , το φελλόδενδρο , η καμφορά , το βερνικόδενδρο , το βαμβάκι , το λινάρι ,ο καπνός , επίσης εσπεριδοειδή και οπωροφόρα δέντρα καθώς και πολλές ελληνικές παραδοσιακές ποικιλίες αμπελιού .

3ζ. Θερμοκήπιο

Στο θερμοκήπιο του κήπου καλλιεργούνται φυτά που έχουν ιδιαίτερες απαιτήσεις θερμοκρασίας και υγρασίας. Παραδείγματος χάριν τροπικά φυτά που χρειάζονται μεγάλες θερμοκρασίες και υψηλά επίπεδα υγρασίας και παχύφυτα που έχουν ανάγκη από μεγάλη θερμότητα και χαμηλή υγρασία . Αξίζει να σημειωθεί ότι στον περίγυρο του θερμοκηπίου αναπτύσσονται διάφορα είδη κάκτων από όλο τον κόσμο .

3η. Είδη πανίδας

Εκτός από την τεράστια ποικιλία φυτών , ο κήπος φιλοξενεί και αρκετά είδη της πανίδας . Καθώς είναι συνδεδεμένος με το δάσος του όρους Αιγάλεω και αποτελεί συνέχεια του οικοσυστήματος και πολλά ζώα και πουλιά συχνάζουν στο χώρο , όπως χερσαίες χελώνες , αλεπούδες , περιστέρια , κότσυφες , σπουργίτια κ.λ. Επίσης οι διαμορφωμένες λίμνες αποτελούν ιδανικό περιβάλλον για υδρόβιες χελώνες , βάτραχους και μικρά ψάρια . Από το οικοσύστημα δεν λείπουν βέβαια τα έντομα που έχουν ιδιαίτερο ενδιαφέρον σε ένα τέτοιο φυσικό περιβάλλον ενώ αποτελούν και αναπόσπαστο κομμάτι της τροφικής αλυσίδας .

4. Χάρτες περιοχής

4α. Χάρτης χωροθέτησης του κήπου στο ευρύτερο πλαίσιο της Αττικής

- Βοτανικός Κήπος
- Όρος Αιγάλεω

- Ιερά Οδός
- Κέντρο Αθήνας

4β. Χάρτης γενικών χρήσεων περιοχής

- Γενική Κατοικία
- Μικτές Χρήσεις
- Ποικίλο Όρος
- Όρος Αιγάλεω
- Λεωφόρος Αθηνών
- Ιερά Οδός
- Μονή Δαφνίου
- Βοτανικός Κήπος

4γ. Χάρτης προσβάσεων Μ.Μ.Μ και είσοδος

- Βοτανικός Κήπος
- Είσοδος
- Ιερά Οδός
- Στάσεις Λεωφορείων
- Σταθμός Μετρό Αγία Μαρίνα

4δ. Σχολιασμός χαρτών

Από τους πιο πάνω χάρτες προκύπτουν κάποιες παρατηρήσεις σε πολεοδομικό και χωροταξικό επίπεδο στις οποίες είναι σημαντικό να αναφερθούμε . Ξεκινώντας από τον χάρτη χωροθέτησης του κήπου στο ευρύτερο πλαίσιο της Αττικής αντιλαμβανόμαστε πως ο βοτανικός κήπος βρίσκεται σε ένα απομακρυσμένο σημείο σε σχέση με τον ευρύτερο χώρο της Αθήνας . Συγκεκριμένα στις περιοχές των δυτικών προαστίων και μάλιστα σε ένα ιδιαίτερο σημείο , στις παρυφές του όρους Αιγάλεω και πολύ κοντά στο σημείο όπου συγκλίνει με το Ποικίλο όρος . Η απομακρυσμένη θέση του καθώς και το γεγονός ότι περικλείεται από τα δύο βουνά έχει ως αποτέλεσμα να μην είναι εύκολα επισκέψιμος από όλη την περιοχή του λεκανοπεδίου , παρόλο που έχει χρήση υπερτοπικού χαρακτήρα και θα μπορούσε να τραβήξει το ενδιαφέρον των πολιτών. Από τον χάρτη γενικών χρήσεων περιοχής βλέπουμε ότι στην μία πλευρά του κήπου εκτείνεται ο δήμος Χαϊδαρίου με μεικτές χρήσεις μπροστά από τον κήπο και χρήσεις κατοικίας δυτικά και ανατολικά . Επίσης μπροστά υπάρχει η ιερά οδός που οριοθετεί τον κήπο από τη μία πλευρά και η λεωφόρος Αθηνών παράλληλα σε αυτήν οι οποίες αποτελούν ένα πολύ αυστηρό όριο . Το γεγονός λοιπόν ότι μπροστά από την είσοδο του κήπου υπάρχουν δύο μεγάλοι δρόμοι σε συνδυασμό με τη θέση των κατοικιών που είναι αποκομμένες από αυτήν , μπορούμε εύκολα να παρατηρήσουμε ότι δεν υπάρχει μια ουσιαστική σύνδεση του δημόσιου αυτού χώρου με τις περιοχές κατοικίας. Μια ακόμη παρατήρηση που φαίνεται σε αυτόν τον χάρτη είναι ότι η θέση της Μονής Δαφνίου που είναι ένα πολύ σημαντικό κομμάτι του πολιτισμού και είναι αρκετά κοντά στον κήπο θα μπορούσε να έχει κάποια διασύνδεση , κάτι το οποίο δεν υφίσταται . Τέλος ένα μικρό σχόλιο για την προσβασιμότητα , παρά την απομακρυσμένη του θέση ο κήπος έχει πρόσβαση για τα ιχ οχήματα από την ιερά οδό και μια αρκετά ικανοποιητική εξυπηρέτηση από τα Μ.Μ.Μ. καθώς σε μικρή απόσταση βρίσκεται ο καινούριος σταθμός του μετρό της Αγίας Μαρίνας και σε συνεργασία με τα αστικά λεωφορεία βοηθούν την πρόσβαση στον κήπο .

5. Ο κήπος ως δημόσιος χώρος

5α. Ποιότητες διελεύσεων

Εξετάζοντας τον κήπο ως σχεδιασμένο δημόσιο χώρο , θα ήταν ενδιαφέρον να εξετάσουμε τις διάφορες ποιότητες διελεύσεων που καθορίζουν τις ροές και τις πορείες των χρηστών. Πιο κάτω θα δούμε ορισμένα παραδείγματα και τον τρόπο που χρησιμοποιούνται τα διάφορα υλικά : λιθοστρώσεις , πλακοστρώσεις , ξύλο , χαλίκια , χώμα σε συνδυασμό με τα φυτά , τα δέντρα , αναρριχώμενα είδη και με το νερό .

Σε ένα χώρο όπως ο κήπος , που σκοπό έχει να προσφέρει μια ωραία περιήγηση στον επισκέπτη και να του προσφέρει μια ευχάριστη εμπειρία , οι ποιότητες που συναντώνται διαδραματίζουν πολύ σημαντικό ρόλο . Ο χώρος αυτός δεν βιώνεται μόνο σαν χώρος για περπάτημα αλλά διεγείρει σχεδόν όλες τις αισθήσεις , την αφή , την ακοή , την όραση και την όσφρηση . Είναι ιδιαίτερος ο τρόπος με τον οποίο είναι σχεδιασμένος ο κήπος έτσι ώστε να αφήνει τον επισκέπτη να έρθει σε επαφή με τα στοιχεία της φύσης το χώμα , το νερό , τις πέτρες , το ξύλο , τα φυτά . Καθώς περπατά συναντά διάφορες μυρωδιές από τα αρωματικά φυτά και άνθη του κήπου ενώ παράλληλα διάφοροι ήχοι από τα νερά που τρέχουν , το θρόισμα των φύλλων , από τα ζώα και τα πουλιά θυμίζουν στον επισκέπτη ένα πραγματικά φυσικό και ζωντανό τοπίο .

Αυτή η εμπειρία είναι ιδιαίτερα σημαντική για τα μικρά παιδιά , που ζώντας στην πόλη δεν έχουν συχνά την ευκαιρία να έρθουν σε επαφή με φυσικά ερεθίσματα . Είναι ένας τρόπος να γίνει αντιληπτός ο κόσμος της φύσης από αυτά .

εικόνα 1

εικόνα 3

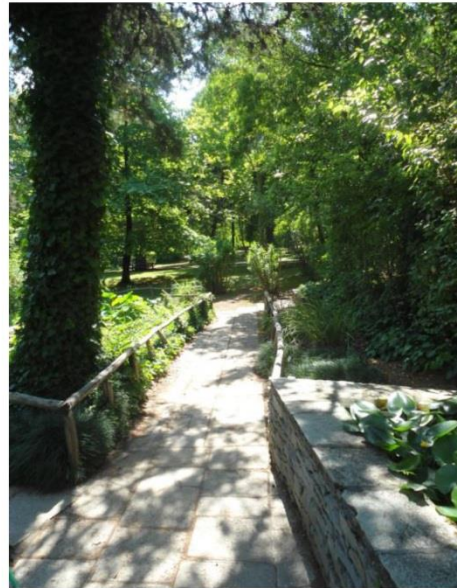
εικόνα 2

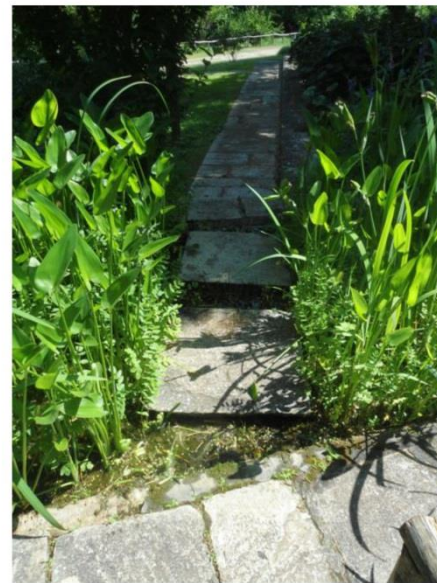
εικόνα 4

εικόνα 5

εικόνα 7

εικόνα 9

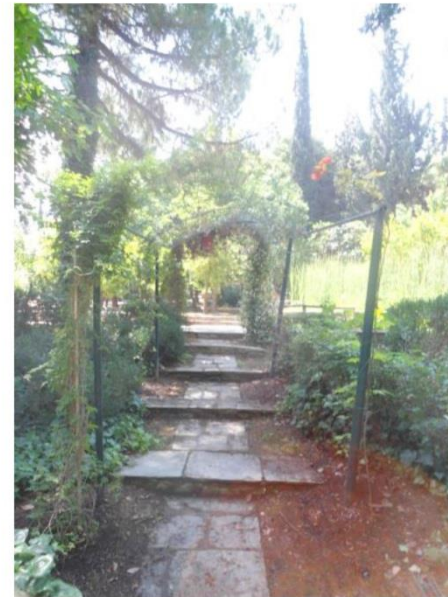
εικόνα 11

εικόνα 6

εικόνα 8

εικόνα 10

εικόνα 12

5β. Επισκεψιμότητα

Σύμφωνα με ερευνητικές εργασίες για τον κήπο του Διομήδους γίνονται αρκετές επισκέψεις τόσο από μεμονωμένα άτομα όσο και από διάφορες ομάδες . Τον κήπο επισκέπτονται πάνω από 200 σχολεία ή και άλλες οργανωμένες ομάδες για εκπαιδευτικούς σκοπούς ετησίως , ενώ συγκεκριμένα η επίσημη σελίδα του κήπου αναφέρει ότι η σχολική προσέλευση για το ακαδημαϊκό έτος 2013 - 2014 ανήλθε στις 21 727 μαθητές. Υπάρχει εκπαιδευμένο προσωπικό , βιολόγοι και γεωπόνοι, που αναλαμβάνουν την ξενάγηση τέτοιων οργανωμένων συναντήσεων με σκοπό να παρουσιάσουν τον κήπο και να εξηγήσουν τον τρόπο λειτουργίας του , τα τμήματα και το περιεχόμενό τους . Η ξενάγηση έχει ακόμα σκοπό να φέρει σε επαφή τους επισκέπτες με τη φύση , να τους ευαισθητοποιήσει και να αναδείξει την αξία και την σημαντικότητα των δασών και της φύσης γενικότερα στη ζωή των ανθρώπων ενώ παράλληλα δίνεται μια επιστημονική γνώση για τα φυτά της χώρας μας αλλά και για την χλωρίδα από όλο τον κόσμο. Είναι επίσης πολύ σημαντικό να αναφέρουμε ότι υπολογίζεται πως επισκέπτονται τον κήπο περίπου 1000 άτομα κάθε Σαββατοκύριακο . Αυτό δείχνει το ενδιαφέρον του κόσμου για τέτοιου είδους χώρους πρασίνου αλλά και την ανάγκη που έχουν οι αστικές περιοχές σε ελεύθερους κοινόχρηστους χώρους που προσφέρουν ξεκούραση , αναψυχή , άθληση κ.λ. Από την διεύθυνση του κήπου γίνονται διάφορες δραστηριότητες χωρίς οικονομικό κέρδος για να φέρουν τον κόσμο σε επαφή με τον κήπο. Για παράδειγμα εκδήλωση περιβαλλοντικού εκπαιδευτικού χαρακτήρα την παγκόσμια μέρα περιβάλλοντος 05/06/2015 , η απελευθέρωση μεγάλου αριθμού πουλιών στον κήπο τα οποία κατασχέθηκαν από τις δασικές αρχές από παράνομο παζάρι ζώων στο Σχιστό και την οποία παρακολούθησαν αρκετοί επισκέπτες , κάτοικοι και παιδιά , το 11ο πανελλήνιο επιστημονικό συνέδριο ελληνικής βοτανικής εταιρείας που έλαβε χώρα στον κήπο στις 08-11/10/2009 κ.α.

5γ. Πλεονεκτήματα

Ο βοτανικός κήπος αποτελεί ένα σημαντικό χώρο για ερευνητικές δραστηριότητες καθώς υπάρχει μεγάλη συλλογή φυτών και τακτική οργάνωση σε κατηγορίες , ενημερωμένη βάση δεδομένων για τα είδη που φιλοξενεί, φυτόριο για τη αναπαραγωγή γενετικού υλικού , έχει επίσης επικοινωνία με άλλους 300 βοτανικούς κήπους σε ερευνητικό επίπεδο ενώ παράλληλα αποτελεί ιδανικό χώρο για πανεπιστημιακές εργασίες . Όσον αφορά το περιβάλλον είναι σχεδιασμένος με τέτοιο τρόπο έτσι ώστε να μην διαταράσσονται τα τοπικά οικοσυστήματα, υπάρχουν ακόμη ενέργειες για πυροπροστασία του πλαϊνού δάσους , επίσης υπάρχει περιορισμένη εγκατάσταση κτιρίων τα οποία μάλιστα είναι από ελαφρά υλικά , τα υλικά που χρησιμοποιούνται για την κατασκευή δαπεδοστρώσεων και υποδομών είναι από φυσικά ανακυκλώσιμα υλικά όπως πέτρα και ξύλο, διαθέτει σύστημα αποθήκευσης και χρήσης των όμβριων υδάτων , υπάρχει ακόμα υψηλή και πυκνή βλάστηση προς την πλευρά της ιεράς οδού για προστασία από το θόρυβο , τα καυσαέρια αλλά και για αισθητικούς λόγους . Επίσης να αναφέρουμε ότι ένα ακόμη θετικό στοιχείο είναι η σχετικά εύκολη προσβασιμότητα από την ιερά οδό και από τα Μ.Μ.Μ.

Γενικά μπορούμε να πούμε ότι ο βοτανικός κήπος είναι ένα δραστήριο τμήμα του δημόσιου χώρου και πολύ σημαντικό για την ζωή των γύρω κατοίκων. Είναι ένας χώρος που αναδεικνύει τις φυσικές ομορφιές και δίνει την ευκαιρία στους χρήστες να τον αξιοποιήσουν με διάφορες δραστηριότητες όπως αναψυχή και αθλητισμό, οι οποίες είναι σημαντικά προτερήματα για την ποιότητα ζωής των κατοίκων μιας πόλης .

5δ. Μειονεκτήματα

Παρά την αρκετά αποτελεσματική λειτουργία του κήπου υπάρχουν και κάποια αρνητικά στοιχεία στα οποία πρέπει να αναφερθούμε. Ο κήπος βρίσκεται σε απομακρυσμένο σημείο στο λεκανοπέδιο της Αττικής και παρά τον υπερτοπικό του χαρακτήρα δεν ενθαρρύνει την επισκεψιμότητα από τις υπόλοιπες περιοχές της Αθήνας και χρησιμοποιείται κυρίως από τους κατοίκους του δήμου Χαϊδαρίου και από οργανωμένες ομαδικές επισκέψεις. Ένα άλλο μειονέκτημα είναι τα αυστηρά όρια που πλαισιώνουν τον χώρο από την προσβάσιμη του πλευρά , η Ιερά οδός , η λεωφόρος Αθηνών καθώς και η ασυνέχεια της κεντρικής εισόδου με τον δημόσιο χώρο της πόλης, οι κλειστές δευτερεύουσες εισοδοί όπως επίσης και η ανυπαρξία πεζοδρομίου από την πλευρά του κήπου καθιστούν δύσκολη την πρόσβαση των πεζών σε αυτόν . Η πρόσβαση με ιχ αυτοκίνητο είναι εύκολη , ωστόσο ο περιορισμένος χώρος στάθμευσης, που ουσιαστικά είναι το ελεύθερο κομμάτι της εισόδου, δυσχεραίνει την επιλογή για επίσκεψη στο χώρο . Επίσης όπως αναφέραμε και προηγουμένως , κοντά στον κήπο βρίσκεται η μονή Δαφνίου μεγάλης πολιτισμικής και ιστορικής αξίας χωρίς όμως να υπάρχει σύνδεση μεταξύ τους , ενδεχομένως μια σύνδεση να λειτουργούσε ευνοϊκά για αυξημένη επισκεψιμότητα και για μια ολοκληρωμένη ενοποίηση χώρων φυσικού και ιστορικού ενδιαφέροντος . Σημαντικό μειονέκτημα αποτελεί επίσης το περιορισμένο ωράριο , συνήθως ο κήπος είναι ανοικτός μέχρι τις 2-3 το απόγευμα, πράγμα που αποκλείει μια μεγάλη μερίδα ενδιαφερόμενων όπως εργαζόμενους , φοιτητές , μαθητές κ.λ. Επιπλέον δεν υπάρχει αρκετή ενημέρωση για την ύπαρξη του κήπου γεγονός που μειώνει ακόμα περισσότερο τους επισκέπτες . Τέλος να επισημάνουμε πως υπολείπονται κάποιοι χώροι αναψυχής και εκδηλώσεων , όπως ένα μικρό αναψυκτήριο που υπάρχει αλλά δεν λειτουργεί , που θα μπορούσαν να φέρουν περισσότερο κόσμο στον κήπο και να προσφέρουν μια ολοκληρωμένη εξόρμηση για ξεκούραση και αναψυχή .

6. Προτάσεις

6α. Προτάσεις – Κατευθύνσεις

Για την βέλτιστη λειτουργία του βοτανικού κήπου παρατίθενται πιο κάτω κάποιες προτάσεις. Λόγο απουσίας πεζοδρομίου στην Ιερά οδό δεν ενθαρρύνεται η πεζή μετακίνηση προς αυτόν , προτείνεται λοιπόν η δημιουργία πεζοδρομίου και στις δύο πλευρές της Ιεράς οδού , είναι απαραίτητη υποδομή καθώς το συγκεκριμένο τμήμα βρίσκεται σε κατοικημένη περιοχή . Σε συνδυασμό με την πιο πάνω ενέργεια μπορούν να ανοίξουν και οι δευτερεύουσες εισοδοί που βρίσκονται από την πλευρά της Ιεράς οδού και τώρα είναι κλειστές για πιο εύκολη και άμεση πρόσβαση στον κήπο . Επίσης προτείνεται η σύνδεση του κήπου με την Μονή Δαφνίου με ένα πεζόδρομο ο οποίος θα αποτελεί μια ευχάριστη διαδρομή στη φύση και παράλληλα θα ενοποιεί δύο τοπώσιμα της περιοχής με έντονο ιστορικό – πολιτισμικό και φυσικό ενδιαφέρον , μια τέτοια ενοποίηση θα αποτελούσε συνθήκη για αύξηση της επισκεψιμότητας και των δύο χώρων. Ακόμη μια δυνατότητα που υπάρχει λόγω της θέσης του κήπου σε δασική έκταση είναι η δημιουργία διαδρομών στον ορεινό όγκο του όρους Αιγάλεω όπως για παράδειγμα μονοπάτια της φύσης τα οποία θα είναι διαμορφωμένα με την ελάχιστη δυνατή παρέμβαση για να μην αλλοιώνεται το φυσικό περιβάλλον.Επίσης μπορούμε να δώσουμε κάποιες κατευθύνσεις για το εσωτερικό του κήπου . Όπως για παράδειγμα η επανάχρηση του αναψυκτηρίου που βρίσκεται στην είσοδο του χώρου και θα μπορούσε να προσφέρει μια ολοκληρωμένη εμπειρία αναψυχής και απόλαυσης του φυσικού περιβάλλοντος ενώ παράλληλα θα μπορούσε να προσελκύσει περισσότερους επισκέπτες . Είναι ακόμη σημαντικό να επισημάνουμε ότι τα υλικά που χρησιμοποιούνται για τις υποδομές του κήπου είναι φυσικά , πέτρα και ξύλο , και έτσι θα πρέπει να παραμείνουν και σε κάθε νέα επέμβαση για να μην διαταράσσεται η φυσική εντύπωση που προσδίδουν στο χώρο. Με τις πιο πάνω παρεμβάσεις θα γίνει πιο ελκυστικός και πιο προσβάσιμος ο κήπος και θα αποτελεί ένα ακόμη πιο ενεργό τμήμα του δημόσιου χώρου της πόλης προσφέροντας στους κατοίκους μια καλύτερη ποιότητα ζωής.

6β. Χάρτης πρότασης

- Μονή Δαφνίου
- Βοτανικός κήπος
- Πεζοδρόμιο
- Πεζόδρομος
- Μονοπάτια της φύσης
- Κεντρική είσοδος
- Δευτερεύουσες εισοδοι
- Επανάχρηση αναψυκτηρίου

6γ. Συμπεράσματα

Οι κοινόχρηστοι χώροι πρασίνου στον ιστό της πόλης είναι ιδιαίτερης σημασίας ιδικά σήμερα με την περιβαλλοντική κρίση που επικρατεί στον πλανήτη μας . Ο βοτανικός κήπος είναι ένας τέτοιος χώρος που προσφέρει πολλά στην βελτίωση της ποιότητας ζωής των ανθρώπων.

Ο βοτανικός κήπος αποτελεί ένα χώρο άθλησης , αναψυχής και ξεκούρασης αλλά και μελέτης και έρευνας της φύσης . Έχει την ικανότητα να φέρει σε επαφή τους ανθρώπους με τη φύση και να τους ευαισθητοποιήσει καθώς και να αναδείξει την αξία του πρασίνου . Είναι ευτυχές το γεγονός ότι ο κόσμος αντιλαμβάνεται την σημαντικότητα και την αξία του κήπου και χρησιμοποιείται σε ικανοποιητικό βαθμό . Ο άνθρωπος είναι άρρηκτα συνδεδεμένος με τη φύση και έχει απόλυτη ανάγκη να έρχεται σε επαφή με αυτή , κυρίως τα μικρά παιδιά που μεγαλώνουν στις πόλεις και δεν έχουν την ευκαιρία για εμπειρίες στο φυσικό περιβάλλον , η βόλτα σε ένα φυσικό και ήσυχο τοπίο εξασφαλίζει σωματική και ψυχική υγεία .

Αναμφισβήτητα λοιπόν ο κήπος του Διομήδους αποτελεί σημαντικότερο στοιχείο της ζωής των κατοίκων της περιοχής καθώς προσφέρει ευκαιρίες άμεσης επαφής με τη φύση και το περιβάλλον.

7. Βιβλιογραφία

- ΕΘΝΙΚΟΝ ΚΑΙ ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΚΟΝ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΝ ΑΘΗΝΩΝ, ΒΟΤΑΝΙΚΟΣ ΚΗΠΟΣ, ΙΟΥΛΙΑΣ & ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ Ν. ΔΙΟΜΗΔΟΥΣ , (<http://www.diomedes-bg.uoa.gr/istorika.html>)
- ΕΚΠΑ , ΒΟΤΑΝΙΚΟΣ ΚΗΠΟΣ "ΙΟΥΛΙΑΣ & ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ ΔΙΟΜΗΔΟΥΣ", (<http://www.biol.uoa.gr/moyseia-kipoi/botanikos-kipos-ioylias-ale3androy-diomidoys.html>)
- ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΑΝΟΙΚΤΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ,ΣΧΟΛΗ ΘΕΤΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΚΑΙ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ, ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ , Περιβαλλοντικός Σχεδιασμός Πόλεων και Κτιρίων, «ΤΙΤΛΟΣ : Περιβαλλοντική ανάπτυξη αστικών υπαίθριων χώρων. Η μελέτη αφορά την περίπτωση ανασχεδιασμού του Βοτανικού Κήπου, Διομήδους στο Χαϊδάρι.» , (<https://apothesis.eap.gr/handle/repo22769>)